

OSOBNÍ ZPRÁVY

Zomrel prof. PhDr. Géza Dobrotka, CSc.

10. januára 2002 zomrel vo veku nedožitých 84 rokov priekopník klinickej psychológie a zakladateľ československej forenzej psychológie Géza Dobrotka.

Rodák z Kremnice študoval psychológiu na FF UK v Bratislave a neskôr u prof. Lerscha v Lipsku. Doktorát z filozofie získal v roku 1944. Od počiatku svojej odbornej praxe sa profiloval v aplikovanej psychológii - najskôr ako psychologický poradca pre obchod a priemysel a od roku 1948 ako pracovník Čs. ústavu práce. V roku 1951 začína pracovať na Psychiatrickej klinike LF UK v Bratislave. Spolupracuje tu s mnohými osobnosťami slovenskej psychiatrie, E. Guensbergerom, A. Janíkom, J. Pogádom, J. Molčanom a ďalšími. Svojou erudovanosťou a širokým rozhľadom nielen v psychológii získava rešpekt a uznanie v medicínskych kruhoch a vytvára tak priestor pre pôsobenie ďalších klinických psychológov v zdravotníctve. Najmä jeho zásluhou je Rorschachova metóda (ROR) pokladaná za alfu-omegu klinickej psychodiagnostiky. V 50-tych rokoch publikoval rad priekopníckych prác z psychodiagnostiky, napr. o metóde numerického kvadrátu, diferenciálno-diagnostickom význame defektových predstáv v ROR a spolu s Pogádom o použití ROR v subnarkóze.

Rozpracoval vlastný systém signovania a vyhodnotenia odpovedí v Hand-teste, ktorý umožňuje diferencovanejšiu diagnostiku agresivity v štruktúre osobnosti. V rokoch 1962-67 pôsobí ako odborný asistent Katedry psychiatrie ILF, externe prednáša na FF UK a vedie Katedru liečebnej pedagogiky. V roku 1967 sa vracia na svoju alma mater. V roku 1969 sa habilituje prácou „Das paranoide Kind“, ktorú vypracoval vo výskumnej spolupráci s prof. Spielom z viedenskej psychiatrickej kliniky. V roku 1991 prešiel inauguračným pokračovaním a pracoval ako emeritný profesor na Katedre psychológie FF UK a vedúci Katedry špeciálnej pedagogiky PdF UK v Bratislave.

Publikačná činnosť prof. Dobrotku je veľmi rozsiahla, a to rozhodne nepatrí k autorom, ktorých prof. Guensberger nazýval „Vielschreiberi“. Každú svoju prednášku neustále prepracovával a vybrusoval, kým bol ochotný ju poskytnúť na publikáciu. Mnoho jeho diel ostalo z dôvodu hyperkritickosti neuverejnených. Okrem významných prác z oblasti psychodiagnostiky, personológie a psychopatológie (jeho práce o psychopátiách sú napriek všetkým inováciám klasifikačných systémov stále základ-

nou literatúrou) sa posledných 30 rokov venoval hlavne problematike forenzej psychológie. Už v roku 1969 publikoval prácu „Základné otázky forenzej psychológie“, ktorou definitívne etabloval túto disciplínu v systéme psychologických vied. Na tomto mieste treba spomenúť jeho dlhoročnú spoluprácu s Ústavom súdneho lekárstva LF UK, najmä jeho prednostom prof. Kokavcom. Táto spolupráca, okrem množstva expertíz a odborných publikácií, viedla i k vymedzeniu užšie špecializovanej súdnolekárskej psychológie. Autori ju chápu ako psychologickú interpretáciu stôp (najmä zranení a príčin smrti poškodených) vzhľadom na štruktúru osobnosti a aktuálny psychický stav páchatela v čase činu. Zásadné sú i jeho práce o analýze motivácie trestného činu a prognóze resocializácie páchatelov násilných trestných činov. Bol publikačne činný do konca života. Z posledných významných prác spomeňme aspoň štúdiu o využití poznatkov etiológie ve forenzej psychológii a medzinárodnú monografiu v spoluautorstve s Tatsuom Nagaim a Ottom Prokopom „O mysticisme krvi a iných poverách“ (Psychoprof, N. Zámky, 1997).

Prof. Dobrotka pôsobil na Univerzite Komenského v Bratislave vyše 50 rokov a postupne prednášal na lekárskej, filozofickej, pedagogickej a externe i právnickej fakulte. Na našej katedre viedol v posledných rokoch výberové semináre zo sociálnej patológie, viktimológie.

Je nesporne rekordérom v počte odvedených diplomových prác a školiteľom radu postgraduálnych študentov. Posledný z jeho doktorandov obhájil dizertačnú prácu v októbri 2001. So svojimi školentami strávil dlhé hodiny nad signovaním odpovedí v Rorschachu a Hand-teste a interpretáciou výsledkov. Mal dosť kritický postoj k nadvláde štatistiky v metodológii výskumu a vždy zdôrazňoval, že klinická relevancia výsledkov je dôležitejšia ako významnosť rozdielov. Všetci z nás, ktorí sme boli jeho žiakmi a diplomantmi, spomíname na tieto spoločne strávené chvíle s láskou a úctou.

Prof. Dobrotka bol osobnosť zložitá, ako sa na personológa jeho formátu patrilo. Obetavosť a láskavosť k druhým išla ruka v ruke s nekompromisnosťou a ostrým sarkazmom. Bude nám chýbať jeho dlhý krok a suchý humor, budeš nám chýbať Géza - báči!

Prof. PhDr. Anton Heretik, CSc.